

The Merciful one said; 'his friend'

רעהו¹ אמר רחמנא –

OVERVIEW

The ברייתא taught us if someone was a custodian, guarding a הקדש object, and he was טוען טענת גנב, he is not liable for כפל (even) if he is the גנב. We derive this from the word רעהו which is written by a שומר (regarding טוען טענת גנב). רעהו means his friend, however הקדש is not considered 'a friend'. Our תוספות discusses the need for a פסוק to teach us that there is no כפל by טוען טענת גנב by הקדש.

- כפל does he pay רעהו by רעהו teaches us that word states תוספות

ולא הקדש -

But not if he is guarding an item of הקדש.

asks: תוספות

תימה לרבינו יצחק ומאי איצטריך רעהו למעוטי הקדש מכפל בטוען טענת גנב -

The ר"י is astounded! But why is the פסוק of רעהו necessary to exclude paying
- טוען טענת גנב when he is for הקדש כפל

הא ליכא שבועה² בהקדש³. ולמסקנא⁴ דנפיק כפל ושבועה מחד קרא אתי שפיר⁵ -

Since there is no oath taken where a הקדש item is concerned. However,
according to the conclusion of the גמרא that we derive the exemption (by הקדש)
from כפל and שבועה from one פסוק, all is understood.

asks: תוספות

ואם תאמר דלקמן נפקא לן בפרקין (דף ע"א) למעט הקדש מוגונב⁶ מבית האיש ולא מבית הקדש -

And if you will say; but later in our פרק we derive the exclusion of הקדש from

¹ This סב,ב on ברייתא references the תוספות.

² It is apparent that there is even no גלגול שבועה by הקדש (unlike קרקע [and שטרות] see יצאו קרקעות). Since the claimant is הקדש (which is excluded from שבועה) there can never by an initial שבועה to cause a גלגול שבועה. See # 28. אוצר מפרשי התלמוד. However see תוספות שבועות מב,ב ד"ה על.

³ A פסוק only if he first swore the השומרים; however since there is no שבועה where a הקדש item is concerned there can be no כפל. See סב,ב ד"ה יצאו. We derive (in ב"מ נז,ב) that there is no שבועה בהקדש from the word רעהו which is written by a שומר (in כב,ז) where it states regarding a שבועה that: ונקרב בעל הבית (כי יתן איש אל רעהו) פסוק ו (or from which states רעהו). Presumably the exclusion of הקדש from כפל is derived from the following פסוק (ח) which states: ונשבע לרעהו. Seemingly תוספות is asking why we need the two exclusions. Once הקדש is excluded from שבועה it is automatically excluded from כפל.

⁴ See later on this עמוד and תוספות there למה ד"ה. See also יצאו קרקעות [TIE footnote # 12]. סב,ב תוס' ד"ה יצאו קרקעות.

⁵ There are no two פסוקים to exclude הקדש from כפל and שבועה, but rather there is only one פסוק (and indeed once we exclude הקדש from שבועה it is automatically excluded from כפל). See 'Thinking it over' # 1.

⁶ כב,ו (משפטים). See 'Thinking it over' # 2.

כפל, from the פסוק of 'and it was stolen from the house of the man', we expound the word האיש מבית to mean **but not from the house of הקדש**. However in our גמרא here we derive this exclusion from רעהו, but not from האיש?! מבית

answers: תוספות

ויש לומר דהתם נמי לא מאיש קדריש דגבי הקדש נמי שייך לשון איש⁷ -

And one can say that there too, we do not derive the exclusion of הקדש from the word איש, for the term איש is also applicable to הקדש -

ולא משום דכתיב (שמות ט"ז) ה' איש מלחמה⁸ -

And the reason איש may refer to הקדש is not necessarily only because it is written ה' איש מלחמה - ה' is a man of war (where we see that ה' or הקדש is referred to as איש) -

אלא משום דבכל דבר שהוא לשון זכר שייך לשון איש ואשה על לשון נקבה -

But rather because anything which is a masculine item the word איש is applicable to it, and the word אשה is applicable to any feminine item -

כגון אשה אל אחותה בקרסים (שם כ"ט) -

For instance as it is written regarding the curtains (יריעות המשכן) 'and you shall attach a woman to its sister with hooks'; indicating that a feminine word יריעה can be referred to as אשה and similarly a masculine word הקדש can be referred to as איש. Therefore איש cannot exclude הקדש -

אלא התם הכי פירושא מבית איש דשייך ביה רעהו כדכתיב ולא מבית הקדש -

But rather the explanation of the גמרא there is that there is an obligation to pay only if it is stolen from the house of a man where the term 'his friend', which is written in that פסוק, is applicable, but not from the house of הקדש which cannot be considered רעהו.

¹¹ responds to an anticipated difficulty: תוספות

ואגב דגבי גנב איצטריך למנקט האי לישנא למידרש ולא מבית הגנב נקט ליה נמי לענין הקדש:

And since that concerning a thief¹² it was necessary to cite this פסוק to expound it that one is liable for כפל only if he steals it from the house of the man – the owner; but not if he stole it from the house of the thief, so since he cited this פסוק

⁷ The fact that the תורה writes 'איש' does not permit us to exclude הקדש, for איש may refer to הקדש as well.

⁸ פסוק ג.

⁹ See 'Thinking it over' # 4.

¹⁰ פסוק ו.

¹¹ Why did not the גמרא say there explicitly that הקדש is exempt from כפל because it says רעהו; why mention מבית האישי at all?!

¹² This is referring to a thief who stole an object from another thief who stole it from the original owner. The second thief is פטור from כפל.

for a גנב **he also cited it regarding הקדש**, but the actual exclusion is from רעהו.

SUMMARY

The exemptions from כפל שבועה וכפל by הקדש (and קרקעות, etc.) can be derived from one פסוק. רעהו excludes הקדש, but איש does not.

THINKING IT OVER

1. תוספות answers the first question by saying that according to the מסקנא that we derive from one פסוק it is understood.¹³ However seemingly the question still remains; why did the תורה write רעהו (at least¹⁴) twice.¹⁵

2. תוספות asks that here we exclude הקדש from רעהו and later we exclude הקדש from גמרא we exclude הקדש from כפל in a case where he is טוען טענת גנב, however later we exclude הקדש from כפל in a case where he actually stole from הקדש! What is תוספות question?!¹⁷

3. Is there any connection between תוספות second question and the answer to the first question?¹⁸

4. Why does תוספות negate the proof from איש מלחמה?¹⁹

---

¹³ See footnote # 5.

¹⁴ See footnote # 3.

¹⁵ פני יהושע.

¹⁶ See footnote # 6.

¹⁷ נחלת משה.

¹⁸ See # 34 אוצר מפרשי התלמוד.

¹⁹ See # 37 אוצר מפרשי התלמוד and נחלת משה.